

De eerste vrouwelijke minister van LNV wil vooral een minister voor zestien miljoen Nederlanders zijn. Landbouw moet weer midden in de samenleving staan, in plaats van aan de rand, vindt **Gerda Verburg**. Dat betekent: samenwerken met natuur- en dierenwelzijnsorganisaties. Ze is onder de indruk van jonge boeren en tuinders. “Het viel me op hoeveel ambitie ze hebben. Ze staan open voor nieuwe ideeën, ze zijn bereid tot samenwerken en ze hebben oog voor duurzaamheid.”

Ogen open en twee benen op

Door Alice
van Ginkel

Zoveel fleurigheid hadden de statige, marmeren muren in de chique hal van het ministerie van LNV nog nooit gezien. Ze waren gewend aan grijze mannen met dito pakken. Maar aan Gerda Verburg is niets grijs. In een uitbundig bont gekleurd jasje komt ze aanstappen. Haar gezicht gebruint van de zon. De voeten gestoken in parmantige pumps. Een tikje ijdelheid kan haar niet ontzegd worden. “Kan die foto niet over,” vraagt ze aan de fotograaf. “Hier sta ik zo stijfjes op.” Minister van VNL wil ze zijn. In de eerste plaats van voedsel en natuur. Landbouw is de sluitpost, zo lijkt het. Maar zo ziet Gerda Verburg het zelf niet. “Voedsel en natuur zijn belangrijk voor zestien miljoen Nederlanders, iedere dag weer. En om dat mogelijk te maken, heb je landbouw nodig. De landbouw is naar het randje van de samenleving gegleden. Ik wil landbouw juist weer centraal stellen. Midden in de maatschappij.”

Koeien horen in de wei

De maatschappij. Ze praat er graag over. “Onderneem met open ogen naar de samenleving, en met twee benen op de grond,” drukt ze jonge boeren en tuinders op het hart. Ze is daar optimistisch over. In de eerste honderd dagen van haar ministerschap bezocht ze heel veel jonge ondernemers. “Het viel me op hoeveel ambitie ze hebben. Ze staan open voor nieuwe ideeën, ze zijn bereid tot samenwerken en ze hebben oog voor duurzaamheid. Ik ben daar zeer van onder de indruk.”

FOTO: S. WIERIE RIJSTRA

de grond

Toch is ze niet van plan om alle wensen van de maatschappij in Haagse wetten en regels te vatten. “Ik zie het als mijn belangrijkste opdracht om partner te zijn van de ondernemer. In die rol ben ik niet altijd even voorzichtig. Ik schets de situatie zoals die is. Dan verwacht ik van de ondernemer dat hij daarop inspeelt. Op dit moment is er veel discussie over dierenwelzijn. Ik zou graag zien dat de landbouw samen met een organisatie als de Dierenbescherming kijkt hoe de veehouderij zich verder kan ontwikkelen, op een manier die maatschappelijk gewenst is. Kijk, ik ga er niet over, maar ik vind: koeien horen in de wei. De maatschappij vraagt dat. Ik zie nu gelukkig dat veel boeren aan die vraag voldoen.”

Gevoelstemperatuur

Al te concreet over haar plannen kan ze nog niet zijn. Ten tijde van het interview is het kabinetsbeleid nog niet gepresenteerd. Maar een tipje van de sluier wil ze wel vast oplichten. “Ik ben bezig met administratieve lastenverlichting. We hebben op dit ministerie de lastendruk al met 35 procent weten te verminderen, maar ik ben me ervan bewust dat de ‘gevoelstemperatuur’ bij ondernemers aanmerkelijk lager ligt. Ik stuur er nu op aan dat ondernemers gegevens maar één keer aan hoeven te leveren, en waar mogelijk digitaal. Tegelijkertijd zijn er veel ingewikkelde Europese regels.

Neem de cross compliance. Ik ben maand in, maand uit aan het pleiten voor een eenvoudig en duidelijk systeem.”

Een hele snelle afschaffing van het melkquotum, daar hoeven jonge melkveehouders niet op te rekenen. “Het melkquotum is tot 2015 van kracht. Hoe het daarna verder gaat, daarover praat ik nu met onder andere het NAJK. Het lijkt er wel op dat de Nederlandse veehouderij vanaf 2015 met de wereldmarkt uit de voeten kan.”

Schaalvergroting – tot op zekere hoogte – ziet Verburg als één van de mogelijkheden voor ondernemers om zich voor te bereiden op die naderende quotumafschaffing. “Maar ik zie ook veel perspectief in verbreding. Een combinatie van landbouw en recreatie, of landbouw en zorg. Wat ik heb gezien op bedrijven is zeer veelbelovend. Zo krijg je de maatschappij binnen op je boerderij.”

Fantastische dingen

Ze is enthousiast over de agrarische sector als energieproducent. “Kijk naar de tuinbouw. Daar zijn nu al energieleverende kassen. Dat zijn fantastische dingen.”

De maatschappij op je boerderij en energie produceren. Fantastische dingen, maar een ondernemer wil wel graag wat verdienen. “Waar ik kan ondersteunen, zal ik dat doen. De nieuwe MEP-subsidie biedt veel mogelijkheden. Ik heb de indruk dat dat op dit moment voldoet.”

Waar Verburg ook een belangrijke rol voor boeren ziet, is water- en natuurbeheer. “Eén van mijn grootste wensen is het agrarisch natuurbeheer op een volwassen manier vormgeven. Dat betekent in mijn ogen: goede afspraken maken welke prestaties geleverd moeten worden. En dan mag dat ook beloofd worden met een marktconforme vergoeding. Ik waarschuw wel: dit is niet iets dat ik van de ene op de andere dag kan realiseren.” Ze roept het NAJK op om nu alvast te investeren in vertrouwen tussen boeren en natuurorganisaties. “Daar ontbreekt het nu nog wel eens aan,” stelt ze vast.

Bedrijfsovername

Uit een overzicht van CEJA, de Europese organisatie van jonge boeren en tuinders, blijkt dat Nederland een middenmoter is als het gaat om ondersteuning van jonge ondernemers. Het ministerie van LNV betaalt weliswaar maximaal 20.000 euro bij investeringen in de eerste drie jaar na bedrijfsovername, er zijn landen waarbij dit bedrag veel hoger is. Zo krijgen jonge boeren in België en Luxemburg maximaal 75.000 euro subsidie. Finse, Italiaanse, Spaanse en Portugese bedrijfsopvolgers kunnen maximaal 50.000 euro krijgen.

De minister is vooralsnog niet van plan om met meer over de brug te komen. “Vorig jaar hebben wij zeshonderd investeringen van jonge boeren mogelijk gemaakt en het jaar daarvoor zelfs negenhonderd. Ik denk dat wij hier een hele set mooie regelingen hebben. Maar als het NAJK vindt van niet, dan moeten we daar maar eens over praten.”

Gerda Verburg was in het verleden enkele jaren algemeen secretaris van de CPJ (Christelijke Plattelandsjongeren). “Ik heb toen gezien dat ontmoeting en maatschappelijke vorming voor jongeren van groot belang is.” Ze vindt het daarom belangrijk dat jongeren hun eigen organisatie hebben. “Ik geef geen subsidie, maar als ik een keer moet praten om iedereen lid te krijgen van het NAJK, ben ik de eerste!” ←